

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ “การพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทักษะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด” ผู้วิจัยได้นำมาสรุปผลการวิจัยอภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะเป็นลำดับได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทักษะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทักษะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและการอบรมเลี้ยงดู

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กภายในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำนวน 301 คน (ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด. 2554 : 7)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กภายในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 - 609) ได้กลุ่มตัวอย่าง 169 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อมที่ปรับปรุงความเที่ยงตรงแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มประชากรผู้ปกครองเด็กก่อนเกณฑ์ในโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดตราด ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 19) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.91

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติประกอบด้วย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อทำการอธิบายการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าความเที่ยงตรง

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสมมุติฐาน

3.1 ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระซึ่งจำแนกเป็น 1 กลุ่ม

3.2 ค่า F-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระซึ่งจำแนกมากกว่า 2 กลุ่ม

โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' Method) เพื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยเป็นเพศหญิง (คิดเป็น

ร้อยละ 72.80) จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีอาชีพรับจ้าง มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 28.40) จำแนกตามระดับการศึกษา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 32.50) จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 10,001 - 30,000 บาทมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 50.90) จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 72.80)

2. ระดับการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ไร่ล้อม อำเภอมือง จังหวัดตราด พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสติปัญญา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) รองลงมาด้านร่างกาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) ด้านสังคม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) และด้านอารมณ์และจิตใจ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ไร่ล้อม อำเภอมือง จังหวัดตราด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ รายได้ และการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวต่างกัน มีทัศนะต่อการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ไร่ล้อม อำเภอมือง จังหวัดตราด ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ไร่ล้อม อำเภอมือง จังหวัดตราด อภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ไร่ล้อม อำเภอมือง จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า การที่ผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ไร่ล้อม อำเภอมือง จังหวัดตราด มีความคิดเห็นว่า ลูกหลานของตนนั้นมีการพัฒนาแบบองค์รวมอยู่ในระดับปานกลางก็เนื่องจากผู้ปกครองที่เป็นพ่อแม่ หรือญาติเด็กนั้น มีความใกล้ชิดกับเด็กทุกวันย่อมทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาของลูกหรือหลานของตนเองแม้จะไม่ชัดเจน แต่ก็เห็นความเปลี่ยนแปลงตามพัฒนาการของเด็กแบบองค์รวม อย่างค่อยเป็นค่อยไปเหมาะสมตามวัย ส่วนผู้ที่เป็นครูก็จะสามารถเห็นพัฒนาการของเด็กอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอเพราะว่าครูมีเกณฑ์

การทดสอบพัฒนาการของเด็กไว้หลายอย่าง ไม่ว่าจะทดสอบในด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม และสติปัญญา ครูก็สามารถทดสอบได้อย่างแม่นยำและถูกต้อง ส่วนพัฒนาการของเด็กที่ผู้ปกครองสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนก็อย่างเช่น เด็กมองภาพ ชีภาพ พร้อมกับออกเสียงตามผู้อื่น ได้เต็กรำเรียง สดชื่น แจ่มใส อารมณ์ดี เมื่อได้รับคำชมและรางวัลจากผู้อื่น และเด็กแสดงท่าทางดีใจเมื่อสามารถทำอะไรได้ด้วยตนเองเป็นต้น ดังนั้นผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงพบว่า การพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณัฐธัญพงศ์ กสิพันธ์ (2552 : 39) ที่กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู การที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมีการติดต่อกับเด็ก ทั้งด้านการพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เด็กได้ดูแลแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนเองด้วย และนอกจากนี้สอดคล้องกับแนวคิดของวราภรณ์ รักวิชัย (2540 : 20 - 26) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้ว่า ผู้ดูแลเด็กจะอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยวิธีไหนก็ตาม สิ่งสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กถ้าจะให้ได้ผลดีนั้น ผู้ดูแลเด็กจะต้องสร้างศรัทธาให้เกิดกับเด็ก เมื่อเด็กมีศรัทธากับผู้ดูแลเด็กแล้ว ผู้ดูแลเด็กจะพูดอย่างไร เด็กก็จะคล้อยตามและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติเป็นอย่างดี วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นมีหลากหลายวิธีการและขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่างของผู้เลี้ยงดู ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ รวมไปถึงสิ่งแวดล้อมของผู้เลี้ยงดูจะแตกต่างกันออกไปซึ่งผลลัพธ์ของการเลี้ยงดูนั้น ๆ จะเป็นตัวกำหนดอุปนิสัยจิตใจความรู้สึกนึกคิดของเด็กในอนาคต

2. เปรียบเทียบการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 เพศของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการด้านจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ซิกมันด์ฟรอยด์ (Sigmund Freud) (กรมสุขภาพจิต, 2543 : 7) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางเพศของเด็กที่มีผลต่อบุคลิกภาพเมื่อเติบโต เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งมีความเชื่อว่าพัฒนาการบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับ การตอบสนองตามความต้องการขั้นพื้นฐานทางด้านสรีระหรือที่เขาเรียกว่าแรงขับโดยสัญชาตญาณ แรงขับดังกล่าวมี 3 ประเภท ได้แก่ แรงขับทางเพศหรือความต้องการตอบสนองทางเพศ (Libido) แรงขับหรือความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ (Life-preserving Drive) และแรงขับหรือความต้องการที่จะแสดงความก้าวร้าว

(Aggressive Drive) ซึ่งเพศชายและเพศหญิงจะแสดงแรงขับหรือนิสัยหรือความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า เพศหญิงเป็นเพศที่มีความละเอียดอ่อนในเรื่องต่าง ๆ สูงมากกว่าผู้ชาย ดังนั้นผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงหรือเป็นแม่ ก็มีความต้องการที่จะเห็นพัฒนาการของลูกในทุก ๆ ด้านพัฒนาอย่างรวดเร็วมากกว่าผู้ปกครองที่เป็นเพศชายหรือเป็นพ่อนั่นเอง

2.2 อาชีพของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองที่อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลิตา แสงโสทรจสุข (2547 : บทคัดย่อ) การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเสริมปัญญาอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการสัมภาษณ์แนน (สัมภาษณ์. 2556) ผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไร่ล่อม ให้สัมภาษณ์ว่า “....ถึงแม้ว่าอาชีพของผู้ปกครองจะมีอาชีพ บทบาทและหน้าที่อะไรก็ตาม แต่เมื่อผู้ปกครองหยุดพักผ่อนหลังจากทำงาน ผู้ปกครองทุกคนก็ต้องมีบทบาทและหน้าที่เหมือนกัน คือ ต้องคอยดูแลบุตรหลานของตนทั้งเรื่องการกิน การนอน การเรียน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ของลูกหลานตนเองให้คุ้มค่ากับเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดของผู้ปกครองแต่ละคน จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองจะประกอบอาชีพอะไรก็ตามย่อมเห็นว่าพัฒนาการของลูกหลานมีการเปลี่ยนแปลงสมวัย...” (22 พฤษภาคม 2556)

2.3 การศึกษาของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองที่การศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลิตา แสงโสทรจสุข (2547 : บทคัดย่อ) การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของโรงเรียนเสริมปัญญาอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการสัมภาษณ์แนน (สัมภาษณ์. 2556) ผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไร่ล่อม ให้สัมภาษณ์ว่า “....การศึกษาน้อยหรือการศึกษามากไม่มีผลต่อความคิดเห็นของลูกหลานที่มีพัฒนาการที่เปลี่ยนไป เพราะว่าผู้ปกครองทุกคนมีการอบรมเลี้ยงดูลูกหลานของตนให้ดีที่สุดให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาของผู้ปกครองแต่ละคน ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูก็จะแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา แต่จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองแต่ละคนก็จะเห็นพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของลูกหลานของตนเปลี่ยนแปลงเหมาะสมตามวัยนั่นเอง....” (22 พฤษภาคม 2556)

2.4 รายได้ของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรณิภา

พลายจั่น (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและเด็กประถมศึกษาของโรงเรียนจรัญพรวิทยา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า รายได้ของผู้ปกครอง มีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการสัมภาษณ์ เล็ก (สัมภาษณ์. 2556) ผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม ให้สัมภาษณ์ว่า “.....ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีรายได้ดี ย่อมมองเห็นพัฒนาการของลูกตนเองที่ดีและเร็ว อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองเหล่านั้นมีการนำบุตรหลานไปเรียนพิเศษ ไปเรียนว่ายน้ำ ไปเล่นฟุตบอล หรือมีการจ้างครูพี่เลี้ยงมาสอนการบ้านลูกของตนเองที่บ้าน ดังนั้นก็จะเห็นพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของลูกตนเอง ได้อย่างรวดเร็วกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ เพราะผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำก็ส่งบุตรหลานเรียนตามโรงเรียนอย่างเดียว ซึ่งไม่ได้มีการเรียนพิเศษแต่อย่างใด หรือไม่ได้จ้างครูพี่เลี้ยงมาสอนที่บ้าน จึงทำให้เห็นพัฒนาการของลูกตนเองเรื่อย ๆ เหมาะแก่สมแก่วัยที่ค่อย ๆ เปลี่ยนไปนั่นเอง.....” (22 พฤษภาคม 2556)

2.5 การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองที่มีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณิภา พลายจั่น (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและเด็กประถมศึกษาของโรงเรียนจรัญพรวิทยา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีความต้องการในการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการสัมภาษณ์ เล็ก (สัมภาษณ์. 2556) ผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม ให้สัมภาษณ์ว่า “....การที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูลูกกันคนละแบบ ย่อมเห็นพัฒนาการของลูกที่เปลี่ยนแปลงไปไม่เหมือนกัน เพราะจากการสังเกตจากเพื่อน ๆ ที่รู้จักกันจะเห็นว่า ครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตย คือ เป็นการอบรมเลี้ยงดูโดยให้ความรักความเอาใจใส่ และความเข้าใจ ครอบครัวเหล่านี้จะเห็นพัฒนาการของลูกตนเหมาะสมไปตามวัยทั้งความคิด ร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งจะก้าวไปสู่โลกภายนอกได้อย่างปลอดภัย แต่ในทางกลับกันเมื่อหันมามองเพื่อนที่เลี้ยงดูครอบครัวแบบทูลดนมมาก ลูกก็จะร่างกายที่อ่อนแอ เพราะว่าจะมีพ่อแม่คอยปกป้องดูแลลูกมากเกินไป เมื่อลูกได้รับความลำบากพ่อแม่ก็จะคอยปกป้องภัยอันตรายให้ลูกเสมอ จะเห็นได้ว่าการเลี้ยงดูแบบทูลดนม ลูกจะมีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างช้า เพราะผู้ปกครองลืมหิวไปว่าช่วยเหลือลูกจนมากเกินไป...” (22 พฤษภาคม 2556)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย การพัฒนาเด็กแบบองค์รวมในทัศนะของผู้ปกครองเด็กศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดตราด มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ควรเพิ่มสื่อการเรียนการสอนและสื่อนอกห้องเรียนให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มพัฒนาศักยภาพของเด็กทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน
2. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ควรฝึกอบรมครูอยู่เป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อที่ครูจะได้มีการพัฒนาศักยภาพและพัฒนาความรู้ของตนเองให้เพิ่มมากขึ้น และครูจะได้นำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้กับเด็กนักเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีแบบแผนได้อย่างครอบคลุม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเปลี่ยนรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณมาเป็นเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างได้อย่างเจาะลึกและจะได้ข้อมูลอย่างละเอียดมากขึ้น
2. ครูและผู้ปกครองเด็กบางคนควรร่วมกันทำวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละด้านว่าเป็นไปตามอายุหรือไม่